

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM 2009

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

IR-RABA' SENA

STORJA (Ġenerali)

HIN: Siegħa u nofs

Isem: _____

Klassi: _____

1. Qabbel dawn li ġejjin. In-numru 1 qiegħed jingħata bhala eżempju.

1.	Sir Gerald Strickland	Direttur ta' l-iskejjel primarji	
2.	Sir Herbert Plumer	l-Assemblea Nazzjonali	
3.	Kan. Pawlu Pullicino	Wieħed mill-vittmi tas-Sette Giugno	
4.	Patrick J. Keenan	Gvernatur ta' Malta	
5.	Ġużeppi Bajada	Rapport dwar l-Edukazzjoni	
6.	Dr Filippo Sciberras	Segretarju Prinċipali tal-Gvern	1

(5x1=5)

2. Pogġi dawn l-avvenimenti wara xulxin skond kif seħħew matul is-snin. In-numru wieħed qiegħed jingħata bhala eżempju.

L-Għotja tal-Indipendenza	
L-Ewwel Kostituzzjoni tas-Self-Government	
Cardwell Principle	
Il-Libertà tal-Istampa	
Il-Kostituzzjoni tal-1835	1
Malta Repubblika	

(5x1=5)

3. Aqra dan il-paragrafu sewwa u wara wieġeb id-domandi **kollha**.

Fl-1887, il-Gvern Ingliż tana Kostituzzjoni ġdida, li permezz tagħha l-membri eletti kellhom il-maġġoranza fil-kunsill. Dan il-kunsill kellu s-setgħa li jagħmel liġijiet fuq materji li kellhom x'jaqsmu mal-affarijiet interni u kien ukoll jikkontrolla l-finanzi. Il-Kuruna Ingliża żammet il-jedd li tindahal, iżda dan kellu jkun biss f'ċirkostanzi eċċezzjonali.

(Traduzzjoni minn B. B. Lonet "The Story of Malta".

- 3.1 Liema kostituzzjoni kienet qiegħda taħdem qabel dik tal-1887?

_____ (1)

- 3.2 Spjega eżatt kif kien magħmul il-Kunsill tal-Gvern skond il-kostituzzjoni tal-1887.

_____ (2)

- 3.3 Għid għaliex il-Kunsill tal-Gvern tal-1887 kien ferm aħjar minn dak ta' qablu.

_____ (1)

3.4 X'poteri kellu l-Kunsill tal-Gvern skond il-Kostituzzjoni tal-1887?

3.5 X'kienet ir-raġuni għaliex intilfet il-Kostituzzjoni tal-1887?

_____ (1)

3.6 Ghid għaliex il-Kostituzzjoni li ngħatat lilna fl-1903 xehtitna 50 sena lura.

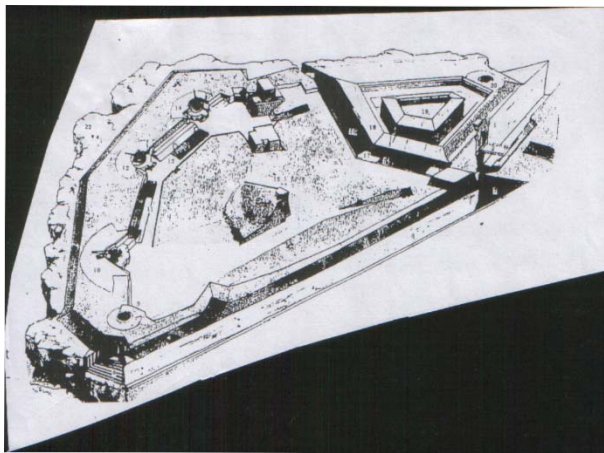
_____ (1)

3.7 X'kienet ir-reazzjoni tal-membri eletti wara l-ġhotja tal-Kostituzzjoni tal-1903?

_____ (2)

(10 marki)

4. Hares sewwa lejn din l-istampa u wieġeb id-domandi **kollha**.

4.1.1 F'din l-istampa qiegħda tidher biċċa bini ta' zmien il-hakma Ingliza f'Malta. X'jissejjah dan il-bini?

_____ (1)

4.1.2 Semmi tnejn minnhom li nbnew matul il-hakma Ingliza.

_____ (1) _____ (1)

4.1.3 X'kien l-iskop li għalih inbnew?

_____ (1)

4.2 X'tip ta' armamenti kont issib f'dan il-bini?

_____ (1)

4.3 Dan il-bini qatt intuza għall-iskop li għalih sar? Ghid għaliex.

_____ (2)

4.4 Semmi zewġ affarijiet li bihom gawdew il-Maltin b'bini ta' dan it-tip.

_____ (1)

_____ (1)

4.5 X'valur għandu dan il-bini llum u x'nistgħu nagħmlu biex inħarsuh aħjar?

(5)

(14-il marka)

5. Hares lejn din l-istampa u wiegeb il-mistoqsijiet dwarha.

5.1.1 F'din l-istampa jidher laboratorju partikulari fid-Dipartiment tas-Saħħa l-Belt fejn fl-1905 saret skoperta importanti. Liema tabib Malti għamel din l-iskoperta?

(1)

5.1.2 Ma' liema marda kienet marbuta din l-istampa?

(1)

5.1.3 Liema animal partikulari kellu rabta ma' din il-marda?

(1)

5.1.4 X'parir ingħata lill-poplu Malti biex jevita din il-marda?

(1)

5.2.1 Semmi żewġ mardiet jew epidemiji li laqtu lill-Gzejjer Maltin fis-sekli XIX u XX?

(1)

(1)

5.2.2 Semmi żewġ fatturi li kkaġunaw dan it-tip ta' mard.

(1)

(1)

5.3 Liema proġett kbir twettaq bejn l-1875 u l-1885 fl-inħawi tal-Port il-Kbir li wassal biex jitnaqqas dan il-mard?

(1)

5.4 Agħti l-isem ta' sptar li nbena matul il-ħakma Ingliza.

(10 marks)

6. Aqra sewwa dan il-paragrafu u wieġeb id-domandi **kollha**.

Il-Palazz, Valletta,
4 ta' Marzu, 1867

Lis-Segretarju tal-Istat għall-Kolonji.
Londra.

Eccellenza,

In-nuqqas ta' ilma qed jibda jinħass sewwa f'Malta. Ix-xita matul is-sena kienet ferm anqas minn dik tas-soltu. Il-bjar żvujtaw u f'diversi rħula n-nies qed jitwasslilhom l-ilma fi krietel minn postijiet 'il-bogħod.

Henry Storks
Gvernatur

Arkivju Nazzjonali Malti, Despatches to the Secretary of State, 4th March 1867, No. 18.

6.1 Għid jekk dan il-paragrafu hux sors primarju jew sekondarju.

(1)

6.2 Għaliex il-Gvernatur Storks baġhat din l-ittra Londra?

(1)

6.3.1 Għaliex in-nuqqas ta' xita kien qed johloq problema għan-nies tal-irħula?

(1)

6.3.2 X'kien qed jagħmel il-Gvern biex itaffilhom din il-problema?

(1)

6.4.1 In-nuqqas ta' ilma effettwa industrija primarja importanti hawn Malta. Liema kienet?

(1)

6.4.2 X'kellhom jagħmlu uħud minn dawn in-nies biex jaqilgħu l-għejxien tagħhom?

(1)

6.5 X'kien għamel il-Gvern fis-snin 40 tas-seklu 19 biex itaffi l-problema tan-nuqqas ta' ilma fil-Kottonera?

(1)

- 6.6.1 Liema inġinier inġieb Malta mill-Gvern fis-snin 80 tas-seklu 19 biex jagħmel rapport fuq il-provista tal-ilma?
_____ (1)
- 6.6.2 Semmi proġett li jgħib ismu.
_____ (1)
- 6.6.3 X'għamel il-Gvern Inġliż biex iwassal l-ilma fid-djar?
(bena ħafna ġibjuni - ikkomunika diversi rhula bil-kanen mal-Akwadott - bena Reverse Osmosis)
_____ (1)
7. Aqra sewwa dan il-messaġġ u wara wieġeb id-domandi **kollha**.
(10 marki)

MESSAĠĠ MILL-POPLU MALTI (1960)

Meta inti tiegħu l-pass li thalli 'l Malta, Malta, wara li rabbietek, ma tistax ma jisgħobbihex għall-firda tiegħek. La taħsibx li Malta sejra tinsiek meta l-vapur tiegħek iġhib wara x-xefaq. Il-familja Maltija kibret għall-grazzja t'Alla, imma d-dar tagħha, il-Gzejra tagħna, ma kibretx u għalhekk tinthieġ il-firda għal artijiet oħra li joffru futur tajjeb lil uliedha.

Fl-Awstralja ma tkunx Malti wahdek. Hemm il-lum madwar 70,000 Malti f'dak il-pajjiż li nistgħu nsejnhulu d-dar l-oħra tagħna. Ftakar fl-isem għoli li l-Maltin ta' qablek irnexxielhom jagħmlu fl-Awstralja bil-għaqal u l-hidma tagħhom u ftakar ukoll fl-isem għoli li Malta għandha l-lum bis-saħħa tal-qlubija u tal-hila li wriet matul l-aħħar gwerra. Meta inti thalli 'l Malta warajk tidhol fir-risponsabbiltà ta' ambaxxatur ta' Malta u jiddependi mill-imġieba tiegħek jekk il-Maltin ta' l-Awstralja u art twelidek ikomplux igawdu l-isem li għandhom mal-poplu Awstraljan. Tinsiex li għal bosta snin oħra, ħafna u ħafna Maltin oħra jkun jinhtigilhom jigu warajk. Dan jista' jsir jekk il-bibien ta' l-Awstralja jibqgħu miftuħa għalihom – u dan jiddependi minnek.

Messaġġ lill-emmigranti prospettivi (1960)

- 7.1 Ma' liema aspekk tal-istorja soċjali ta' Malta jittratta dan il-paragrafu?
_____ (1)
- 7.2.1 F'dan il-paragrafu jissemma pajjiż 'il-bogħod partikulari. Liema hu?
_____ (1)
- 7.2.2 Għid għaliex, sa dak iż-żmien, kien diġà hemm rabta kbira bejn Malta u dak il-pajjiż.
_____ (1)
- 7.2.3 Spjega kif il-Maltin kienu jmorru hemm.
_____ (1)
- 7.2.4 Semmi zewġ modi kif kienu jgħinuhom il-Gvernijiet Maltin?
_____ (1)
_____ (1)
- 7.3 Minbarra l-pajjiż imsemmi fil-paragrafu, il-Maltin f'dak iż-żmien marru ukoll f'pajjiżi oħra. Semmi tnejn.
_____ (1) _____ (1)

7.4.1 F'dan il-paragrafu jissemma perijodu ikrah fl-istorja ta' Malta. Liema hu?

7.4.2 X'kienet ir-raġuni għaliex wara dan il-perjodu hafna Maltin kellhom jitilqu minn Malta?

(1)

7.5 F'dan il-paragrafu nsibu appell partikulari lil ċerti Maltin. Għid fil-qosor x'kien dan l-appell.

(2)

7.6 Dawk li hallew pajjiżna hallew xi qraha hawn Malta. Dawn kif setgħu gawdew?

(2)

(14-il marka)

8. Hares sewwa lejn dawn l-istampi u wara wieġeb id-domandi **kollha**.

8.1.1 Għal liema avveniment tragiku fl-istorja ta' Malta qed tirreferu din l-istampa?

(1)

8.1.2 Żewġ blokki ħadu sehem kontra xulxin f'dan l-avveniment. Semmi tliet pajjiżi li ffurmaw parti minn wiehed minn dawn iż-żewġ blokki.

(1)

(1)

(1)

8.1.3 Għid għaliex Malta sabet ruħha nvoluta f'dan l-avveniment.

(1)

8.1.4 Matul dan l-avveniment saru bombardamenti bl-ajru fuq il-Gzejjer Maltin. Agħti l-ismijiet ta' żewġ pajjiżi li l-ajruplani tagħhom ibbumbardjaw il-Gzejjer Maltin matul il-gwerra.

(1)

(1)

8.2 Għaliex taħseb li n-numru ta' nies li mietu b'riżultat ta' dawn il-bumbardamenti ta' Novembru 1941 kien biss 344?

8.3.1 Dan l-avveniment ħalla diversi effetti fuq il-ħajja tal-poplu Malti. Semmi tnejn minnhom.

(1)

(1)

8.3.2 Kif kienet il-qagħda tal-Maltin f'dak iż-żmien?

(1)

8.4 X'għamlu l-Inglizi biex isalvaw lil Malta mill-assedju fl-Lulju u Awwissu 1942?

(1)

(12-il marka)

9. Ikteb fit-tul fuq **wahda** minn dawn li ġejjin.

9.1 X'wassal għall-Irvellijiet tas-Sette Giugno. (8)

X'gara dakinhar? (6)

X'kien ir-riżultat finali? (6)

9.2 Bejn l-1850 u l-1974 sar progress kbir fil-qasam tal-edukazzjoni f'pajjiżna. Iddiskuti. (20)

9.3 Spjega l-iżviluppi li saru fil-qasam tat-trasport bl-art u bil-baħar mill-1856 'il quddiem. (20)

(20 marka)
